

Uitgangspunten voor inzet testen op COVID-19 (waaronder antigeen(snel)testen) buiten de GGD-testlocaties – versie 6.0

Inleiding

Testen en traceren is een belangrijk onderdeel van de aanpak tegen het Coronavirus. De teststrategie in Nederland dient twee doelen: 1) het bestrijden van COVID-19/SARS-CoV-2 en 2) het continueren van de economie en samenleving.

Daarom werkt VWS samen met de GGD'en, VNO-NCW en steeds meer andere partners om de testcapaciteit in Nederland flink te verruimen. We roepen iedereen in Nederland op gebruik te blijven maken van de bestaande (basis) testinfrastructuur, momenteel zijn dat de GGD-testlocaties, maar ook buiten deze basisinfrastructuur van de GGD'en om zijn er andere mogelijkheden om te testen (zoals via werkgevers en commerciële teststraten). In het aanvullende testspoor 2 voor werkgevers (instellingen en bedrijven), kunnen werkgevers op eigen initiatief sneltesten (met name antigeentesten) inzetten voor eigen personeel. Ook nu al wordt op steeds meer plekken (buiten de GGD-testlocaties) getest. Op deze manier blijven we de mogelijkheden uitbreiden om zo snel en veilig mogelijk getest te worden VWS, het RIVM, de GGD'en en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) vinden het echter belangrijk dat iedereen weet welke uitgangspunten deze private en publieke initiatieven (hierna: initiatieven)¹ moeten hanteren. Deze uitgangspunten zijn niet alleen van belang voor de infectieziektebestrijding, maar uiteindelijk ook van belang voor het continueren van economisch en maatschappelijk verkeer. Dat maakt dat de afname van de test veilig en zorgvuldig moet gebeuren en de uitslag betrouwbaar moet zijn, ook als deze niet in de GGD-testlocaties plaatsvinden.

Voor bedrijfsartsen, arbodiensten en testfaciliteiten in het private spoor heeft de Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding (LCI) de handreiking "Testen binnen bedrijven en ondernemingen op COVID-19"² opgesteld (hierna LCI-handreiking). Deze LCI-handreiking dient als hulp bij het borgen van de kwaliteit van testen die buiten de GGD'en worden afgenomen. In aanvulling op de LCI-handreiking is deze uitgangspuntennotitie geschreven gericht op de uitgangspunten en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving rondom testen binnen dergelijke initiatieven. In deze uitgangspuntennotitie worden ook een aantal praktisch zaken, zoals uitvoering van de meldplicht beschreven. Om overlap te voorkomen zal waar nodig verwezen worden de LCI-handreiking.

Toezicht op testen

IGJ houdt toezicht op gebruik van CE-gemarkeerde en gevalideerde testen, zodat die door getraind personeel, onder hygiënische en voor medewerkers en patiënten veilige omstandigheden worden gebruikt. Daarom moeten alle aanbieders van COVID-19 testen voldoen aan de eisen die daartoe zijn gesteld in wet- en regelgeving en professionele standaarden. In deze uitgangspuntennotitie worden de voornaamste daarvan genoemd. Van belang hierbij is dat de LCI-handreiking door de IGJ wordt gezien als invulling van 'goede zorg' als bedoeld in artikel 2 van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz).

Wanneer de IGJ constateert dat initiatieven niet voldoen aan de wet- en regelgeving, kan de IGJ maatregelen opleggen. Of IGJ een maatregel oplegt, en zo ja welke, hangt altijd af van de concrete situatie. In het uiterste geval kan de IGJ besluiten dat overgegaan moet worden tot sluiting.

Bij toekomstige wijzigingen van testbeleid, inclusief toepasbaarheid van antigeentesten voor bepaalde doelgroepen of situaties volgt het initiatief, de aanbieder van de testen, deze gewijzigde richtlijnen. Het initiatief is zelf verantwoordelijk voor het adequaat bijhouden van alle ontwikkelingen en het aanpassen van de werkwijze hierop. Iedereen kan bij de IGJ melding doen als er zorgen zijn over een (snel)testlocatie, via het contactformulier op de website³.

¹ Dit kunnen zowel (semi-)publieke instellingen zijn (zoals zorginstellingen, scholen en de politie) maar ook private initiatieven, waarbij werkgevers het eigen personeel testen of commerciële initiatieven die hun diensten aanbieden.

² <https://lci.rivm.nl/covid-19-testen-binnen-bedrijven>

³ <http://www.igj.nl/onderwerpen/klacht-of-vraag-over-zorg-of-jeugdhulpverlening/contact/contactformulier>

Uitgangspunten

Hieronder geven we weer welke uitgangspunten initiatieven moeten hanteren wanneer zij personen willen testen op COVID-19/SARS-CoV-2.

1. Kwaliteit & veiligheid

- Het initiatief werkt met CE-gemarkeerde testen.
- Het initiatief werkt met testen die voor gebruik bij een bepaalde doelgroep getoetst zijn.
- Het initiatief zorgt voor veilige afname van monsters en uitvoering van testen door speciaal daarvoor getraind personeel, met adequate persoonlijke beschermingsmiddelen en onder medische verantwoordelijkheid van een (bedrijfs)arts met een BIG-registratie.

2. Registratie & melding van de testuitslagen

- Het initiatief zorgt voor gegevensvastlegging en borgt verplichte melding (op grond van Wet Publieke Gezondheid) van positieve testuitslagen van personen bij de regionale GGD.
- Het initiatief heeft de omgang met data op orde, men moet voldoen aan Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

3. Testbeleid & communicatie over de testuitslag

- Het initiatief test volgens het op dat moment geldende landelijke testbeleid.
- Het initiatief zorgt voor terugkoppeling van de resultaten van de test en nazorg aan de geteste persoon.
- Het initiatief borgt dat testen worden afgenomen op basis van vrijwilligheid.

De ontwikkeling, validatie en toepassing van testen en sneltesten is volop in beweging en zal met regelmaat leiden tot aanpassing van de uitgangspuntennotitie en aanpassing van onderstaand overzicht, bijvoorbeeld naar aanleiding van de publicatie van de LCI-handreiking, de volledige validatie van nieuwe testmethoden of het beschikbaar komen van registratie via CoronIT.

Versie	Datum	Aanpassing	Opmerking
1.0	3-11-2020	Nvt	Eerste versie
2.0	9-11-2020	Toevoeging nieuwe gevalideerde antigeen(snel)testen en enkele tekstuele aanpassingen	nvt
3.0	17-12-2020	Verwijzing naar LCI-handreiking en verdere aanscherping van beschrijving van relevante regelgeving en toezicht.	nvt
4.0	20-02-2021	Aanpassing welke testen voor welke groepen gebruikt kunnen worden, verwijzing naar OMT.	nvt
5.0	10-2-2021	Aanpassing uitgangspunten rondom validatie, in lijn brengen met LCI-richtlijn, toevoeging nieuwe groepen landelijk testbeleid en enkele tekstuele aanpassingen.	nvt
6.0	24-2-2021	Aanpassing uitbreiding landelijk testbeleid met specifieke werksituaties waarin preventief getest mag worden.	nvt

Hieronder treft u een nadere toelichting van bovenstaande uitgangspunten met daarbij een verwijzing naar het betreffende deel in de handreiking "Testen binnen bedrijven en ondernemingen op COVID-19" behorend bij de LCI-Richtlijn COVID-19.

1. Kwaliteit & veiligheid

- Het initiatief werkt met CE-gemarkeerde testen.
 - Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder "Waar kunnen testen worden uitgevoerd?"
- Het initiatief werkt met testen die voor gebruik bij een bepaalde doelgroep getoetst zijn.
 - Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder:

- "Wanneer kunnen antigeentesten wel/niet gebruikt worden"
 - "Waar kunnen testen worden uitgevoerd?"
 - "Status validatie testen".
 - Voor informatie over welke antigeen(snel)testen momenteel zijn gevalideerd voor het testen van personen met klachten in de setting van de GGD-teststraten in Nederland wordt verwezen naar het document "Status validatie SARS-CoV-2 antigeen sneltesten"⁴. Voor informatie over het advies van het OMT over de validatie van LAMP en andere antigeen(snel)testen wordt verwezen naar document "Advies OMT validatie LAMP en andere antigeensneltesten"⁵ en de bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 "COVID-19: Welke (groepen) personen kunnen met welke test(en) worden getest?"⁶. Zie voor uitgebreide informatie over welke testen er zijn de informatie op de website van het RIVM hierover.⁷
 - De toepassing van het type test dient binnen de bestaande wet- en regelgeving uitgevoerd te worden.
- Het initiatief zorgt voor veilige afname van monsters en uitvoering van testen door speciaal daarvoor getraind personeel, met adequate persoonlijke beschermingsmiddelen en onder medische verantwoordelijkheid van een (bedrijfs)arts met een BIG-registratie
- Wanneer tests wordt afgenomen onder verantwoordelijkheid van een ander dan de GGD, zoals door een bedrijf of organisatie, een ziekenhuis of een arbodienst, dan is de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) van toepassing. Volgens de Wkkgz zijn deze afnemers van test in dat geval "zorgaanbieders".
 - Voor zorgaanbieders geldt op grond van de Wkkgz als eis dat zij goede zorg moeten verlenen. Dat betekent dat de zorg van een goede kwaliteit en goed niveau moet zijn.
 - Volgens de Wkkgz omvat de verplichting om goede zorg te verlenen onder andere dat de rechten van de cliënten in acht moeten worden genomen en dat de zorg veilig, doeltreffend en cliëntgericht moet zijn. Ook betekent de verplichting om goede zorg te verlenen dat zorgverleners moeten handelen in overeenstemming met de op hen rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de professionele standaard, waaronder de kwaliteitsstandaard.
 - Naast de Wkkgz is andere wet- en regelgeving van toepassing, voor het complete overzicht wordt verwezen naar de LCI-handreiking, maar om in deze uitgangspunten een overzicht te bieden volgt hierna een samenvatting van hetgeen in de LCI-handreiking vermeld staat. "De afname van het monster en de uitvoering van de test op de testlocatie gebeurt conform de instructies van de fabrikant en onder medische eindverantwoordelijkheid van een (bedrijfs)arts met een BIG-registratie die daartoe verbonden is aan de testaanbieder. Deze (test/zorg)aanbieder is verantwoordelijk voor het gehele proces van registratie, testafname, rapportage, toepassing wet- en regelgeving omtrent privacy, melding en nazorg. Daarnaast dient de locatie waar de testen uitgevoerd worden te voldoen aan de relevante en vigerende wet- en regelgeving, richtlijnen en professionele normen. Bovendien geldt dat testen naast de CE-markering dienen te voldoen aan alle eisen die de Wet Medische hulpmiddelen (Wmh) en het Besluit in-vitro diagnostica (Bivd) aan medische hulpmiddelen en in vitro diagnostica stelt. Tenslotte geldt dat men moet voldoen aan de Wet Publieke gezondheid (Wpg)."
2. **Registratie & melding van de testuitslagen**
- Het initiatief zorgt voor gegevensvastlegging en borgt verplichte melding (op grond van Wet Publieke Gezondheid) van positieve testuitslagen van personen bij de regionale GGD.
- Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder "Melden bij GGD in het kader van de Wet Publieke Gezondheid".
 - Elk laboratorium of elke arts onder wiens auspiciën een COVID-19-(antigeensnel)test uitgevoerd is, is verplicht (op grond van de Wet Publieke Gezondheid (Wpg)) een positieve bevinding onverwijld aan de regionale GGD te melden.

⁴ <https://www.rivm.nl/documenten/status-validatie-sars-cov-2-antigeen-sneltesten>, paragraaf 2.3 punt 3, dit document wordt regelmatig bijgewerkt.

⁵ <https://www.rivm.nl/documenten/advies-omt-validatie-lamp-en-andere-antigeensneltesten>.

⁶ COVID-19: Welke (groepen) personen kunnen met welke test(en) worden getest? | LCI richtlijnen (rivm.nl)

⁷ <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen>

- De GGD zal meldingen van positieve testen binnen het private testspoor accepteren volgens de door het OMT geadviseerde voorwaarden (voorlopig zijn dit gevalideerde PCR- en antigeensneltesten bij mensen met klachten).⁸
 - Testresultaten en overige gegevens worden vastgelegd, bij voorkeur in een (laboratorium)informatiesysteem, zodat altijd te achterhalen is wie, wanneer en met welk soort test positief of negatief getest is.
 - Later dit jaar is het mogelijk alle positieve en negatieve testuitslagen via een meldportaal in CoronIT te registreren, registratie via dit meldportaal wordt hiermee de voorkeursoptie voor het melden van testuitslagen
 - De melding van positieve uitslagen verloopt, totdat melding via het meldportaal van CoronIT mogelijk is, via beveiligde mail (zorgmail, zivver of vergelijkbaar – neem hiervoor contact op met de regionale GGD) totdat de interface voor CoronIT voor alle aanbieders beschikbaar is. Het versturen van persoonsgegevens (zoals een testuitslag) per onbeveiligde mail, SMS, WhatsApp (of vergelijkbare apps) is onvoldoende veilig en daarmee niet toegestaan.
 - Bij een positieve testuitslag dienen de volgende gegevens bij GGD gemeld te worden:
 - Naam
 - Adres (woon cq verblijfsplaats)
 - Geslacht
 - Geboortedatum
 - BSN
 - Telefoonnummer *
 - Emailadres *
 - Aanvragend arts
 - Naam gebruikte (antigeen)test (indien van toepassing)
 - Betrokken laboratorium (indien van toepassing)
 - Betrokken bedrijf/instelling
 - *) *Let op: vraag toestemming aan de geteste persoon om zijn/haar telefoonnummer en e-mailadres door te mogen geven aan de GGD. Op die manier kan de GGD het proces van het bron- en contactonderzoek zo soepel mogelijk laten verlopen.*
 - Over de wijze van melding van negatieve uitslagen via het meldportaal van CoronIT worden nog aparte afspraken gemaakt.
- Het initiatief heeft de omgang met data op orde, men moet voldoen aan Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).
- Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking, onder "Vertrouwelijkheid van de gegevens".
 - Testen en testlocaties voldoen aan heersende eisen voor verwerking van persoonsgegevens zoals beschreven in de AVG. Privacy van de patiënt moet geborgd zijn. Ook indien de test wordt afgenomen in het kader van een werkgever-werknemer relatie dienen de bepalingen in de AVG te worden gevolgd. De Autoriteit Persoonsgegevens houdt hierop toezicht. Met het betrekken van arbodiensten binnen initiatieven kunnen dergelijke aspecten worden geborgd, de werkgever zelf mag geen medische gegevens verzamelen/vastleggen.

3. Testbeleid & communicatie over de testuitslag

- Het initiatief test volgens het op dat moment geldende landelijke testbeleid.
- Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder "Testen volgens landelijk testbeleid" en "Wanneer kunnen antigeensneltesten wel/niet gebruikt worden".
 - Momenteel geldt dat volgens het landelijk testbeleid mensen met klachten die kunnen duiden op een infectie met SARS-CoV-2 worden getest (zie advies OMT 83 en 84). Daarnaast kunnen ook mensen zich laten testen volgens het landelijk testbeleid. Dit kan vooralsnog voor de volgende gevallen:
 - Mensen die naar voren komen uit bron-en contactonderzoek of een melding hebben gekregen in de Coronamelder-app, omdat zij (nauw) contact hadden met een besmet persoon.
 - In het kader van uitbraakonderzoek in andere instellingen, scholen en werksituaties e.d. als screening.
 - Mensen die zijn teruggekeerd uit het buitenland.

⁸ <https://www.rivm.nl/documenten/status-validatie-sars-cov-2-antigeen-sneltesten>, paragraaf 2.3 punt 3, dit document wordt regelmatig bijgewerkt.

- Voor mensen die getest worden omdat ze contact hebben gehad met een besmet persoon geldt dat ze zo snel mogelijk na het bekend worden van de blootstelling en vanaf 5 dagen na het laatste risicovolle contact getest worden (zie ook advies OMT 85 en advies OMT 97).
 - Mensen zonder klachten kunnen 5 dagen na het laatste risicovolle contact getest worden. Als de testuitslag negatief is hoeven zij niet meer in quarantaine te blijven. In alle andere gevallen blijven de regels voor thuisquarantaine van toepassing.⁹
 - Preventief frequent testen met antigeentesten van mensen zonder klachten en zonder bekende blootstelling in werksituaties waarbij het niet mogelijk is om thuis te werken en waar de 1,5 meter moeilijk te handhaven is. Voor deze situaties geldt dat tijdens de lockdown eventueel (vrijwillig) preventief en frequent testen kan worden ingezet om veiliger werken mogelijk te maken.¹⁰
 - De testen voor de hierboven benoemde, beperkte doelgroep, werknemers kunnen door werkgevers worden aangeboden, werknemers kunnen zich hiervoor dus niet melden bij de GGD-teststraten. Wanneer de werkgever het preventief en frequent testen wil toepassen, is van belang dat de werkgever hierbij het advies van het 100ste OMT, inzake frequent testen in werksituaties, volgt. Testen is geen vervanging van de landelijk geldende maatregelen.
 - *Let op:* initiatieven buiten de zorg zijn niet bedoeld om patiënten en/of mensen met ernstige klachten te testen en/of om te testen in het kader van een uitbraakonderzoek in stellingen waar kwetsbare personen verblijven Deze personen dienen (telefonisch) contact op te nemen met hun huisarts en worden niet via het initiatief getest.
 - *Let op:* voor informatie over welke testen voor welke doelgroepen geschikt zijn wordt verwezen naar de bijlage bij de LCI-richtlijn COVID-19 "COVID-19: Welke (groepen) personen kunnen met welke test(en) worden getest?"¹¹. Deze wordt regelmatig aangepast.
- Het initiatief zorgt voor terugkoppeling van de resultaten van de test en nazorg aan de geteste persoon.
- Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder "Terugkoppeling van resultaten".
 - Met goede mondelinge en schriftelijke communicatie wordt de geteste persoon geïnformeerd over de interpretatie van het testresultaat inclusief heldere (gedrags)instructies. Bij een positieve testuitslag wordt altijd de GGD geïnformeerd en gelden de leefregels, waarvan isolatie de belangrijkste is. Zie hiervoor "Leefregels en informatiebrieven bron- en contactonderzoek" in de LCI richtlijn COVID-19¹². Bij een negatieve testuitslag moet de uitslag worden gezien in het licht van het moment van afname. De geteste persoon dient daarover informatie te krijgen met tevens een advies over hertesten, quarantaine en eventueel aanvullende maatregelen.
-
- Het initiatief borgt dat testen worden afgenomen op basis van vrijwilligheid
- Voor informatie hierover wordt verwezen naar de LCI-handreiking onder "Testen volgens landelijk testbeleid".
 - Voor de inzet van testen bij personeel geldt dat deze testen op basis van vrijwilligheid aangeboden worden aan het personeel. Bij medewerkers zonder klachten is er geen rechtsgrond om aan te dringen op een test. Er mag op geen enkele wijze sprake zijn van dwang of sancties. Ook indirect kan hier geen sprake van zijn door een test verplicht te stellen als voorwaarde voor participatie aan (verplichte) bedrijfsactiviteiten, waarbij de noodzaak om te testen strikt genomen ontbreekt.
 - Bij het testen van werknemers, mogen de kosten van de test die op verzoek van de werkgever wordt afgenomen en eventuele reiskosten niet aan werkenden worden doorberekend.
 - De werkgever dient op basis van artikel 3 van de Arbowet en op basis van zijn zorgplicht ex. artikel 7:658 BW, een veilige werkomgeving te waarborgen.
 - Werkenden kunnen zich bij klachten ook nog steeds melden bij de Basis Testinfrastructuur (o.a. de GGD-teststraten).

⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/openbaar-en-dagelijks-leven/in-thuisquarantaine-door-corona>

¹⁰ Hierbij geldt niet voor het versneld openen van werksituaties die nu dicht zijn en waar mensen nu kunnen thuiswerken. De thuiswerkregel blijft gelden.

¹¹ [COVID-19: Welke \(groepen\) personen kunnen met welke test\(en\) worden getest? | LCI richtlijnen \(rivm.nl\)](https://www.lci.rivm.nl/leefregels)

¹² <https://lci.rivm.nl/leefregels>